

Europa–Medelhavsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater och Egypten

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i detta betänkande regeringens förslag om godkännande av Europa–Medelhavsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater och Egypten. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Innehållet i avtalet	6
Godkännande av avtalet.....	7
Utskottets överväganden	8
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	10
Propositionen.....	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Europa–Medelhavsavtalet med Egypten

Riksdagen godkänner, med bifall till proposition 2001/02:78, Europa–Medelhavsavtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Arabrepubliken Egypten, å andra sidan, undertecknat i Luxemburg den 25 juni 2001.

Stockholm den 19 februari 2002

På utrikesutskottets vägnar

Urban Ahlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Urban Ahlin (s), Bertil Persson (m), Sören Lekberg (s), Berndt Ekholm (s), Lars Ohly (v), Holger Gustafsson (kd), Göran Lennmarker (m), Carina Hägg (s), Liselotte Wågö (m), Marianne Jönsson (s), Murad Artin (v), Jan Erik Ågren (kd), Sten Tolgfors (m), Marianne Samuelsson (mp), Marianne Andersson (c), Karl-Göran Biörsmark (fp) och Anders Berglöv (s).

Redogörelse för ärendet

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Arabrepubliken Egypten, å andra sidan. Syftet med associeringsavtalet är bl.a. att inom ramen för EG:s nya Medelhavspolitik bidra till stabilitet och en positiv ekonomisk och social utveckling i regionen. Avtalet innehåller bestämmelser om bl.a. politisk dialog, frihandel samt ekonomiskt och socialt samarbete.

Genom avtalet inrättas vissa organ som skall övervaka avtalets tillämpning.

Ärendet och dess beredning

I enlighet med beslut av Europeiska unionens råd den 8 juni 1995 inledde Europeiska kommissionen förhandlingar om ett nytt avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och deras medlemsstater, å ena sidan, och Arabrepubliken Egypten, å andra sidan. Förhandlingarna fördes av kommissionen i samråd med medlemsstaterna. Sverige har deltagit aktivt i arbetet. Synpunkter har löpande inhämtats från de närmast berörda myndigheterna. Förhandlingarna avslutades under våren 2001 och avtalet undertecknades den 25 juni 2001. Innan avtalet kan träda i kraft skall det godkännas av de avtalsslutande parterna, i enlighet med varje avtalsslutande parts konstitutionella bestämmelser. Europa–Medelhavsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater och Egypten är ett blandat avtal. I avtalet är det Europeiska gemenskapen och Europeiska kol- och stålgemenskapen samt deras medlemsstater som är avtalsparter å den ena sidan och Arabrepubliken Egypten å den andra sidan.

Bakgrund

EG:s handelspolitik mot länderna kring Medelhavet har länge baserats på en kombination av associerings- och frihandelsavtal samt samarbetsavtal med ensidiga handelspreferenser. Riktlinjerna för Medelhavspolitiken har sedan början av 1970-talet återkommande presenterats i särskilda program. Dessa har innehållit tre viktiga moment: upprättande av institutioner för politiskt samarbete, handelsförmåner samt särskilda protokoll för tekniskt och ekonomiskt samarbete som återkommande förnyats. Inom ramen för dessa protokoll har ramkrediter och biståndsmedel angivits.

Kommissionens förslag till riktlinjer för en ny fördjupad Medelhavsstrategi antogs av Europeiska unionens råd i april 1995. Medelhavsstrategin syftar till samarbete som skall stärka fred och säkerhet samt politisk och social stabilitet i Europa och i Medelhavsområdet. Strategin vilar på tre pelare. Den första pelaren utgörs av nya former för en fördjupad politisk dialog som grundas på respekten för demokrati och mänskliga rättigheter. Den andra utgörs av ett särskilt frihandelsområde som skall kombineras med ökat finansiellt bistånd och den tredje av samarbete på det sociala och kulturella planet.

Det euromediterrana frihandelsområdet skall vara utbyggt till år 2010 och baseras på bilaterala avtal slutna mellan EG och följande Medelhavsländer/områden: Algeriet, Cypern, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Malta, Marocko, Syrien, Tunisien, Turkiet och de palestinska territorierna samt inbördes mellan dessa. Förutom frihandelsfrågor rymmer avtalet frågor om EG-bistånd för modernisering av Medelhavsländernas ekonomier samt bekämpandet av terrorism, organiserad brottslighet och av narkotikasmuggling m.m.

Hittills har Europa–Medelhavsavtal slutits med Tunisien, Israel, Marocko och Jordanien samt med Palestinska myndigheten (interimsavtal). Dessa avtal har godkänts av Sveriges riksdag.

Den ekonomiska utvecklingen i Egypten

För att komma till rätta med strukturella problem, fattigdomsklyftor och arbetslöshet, inleddes i början av 1990-talet en strikt ekonomisk reformpolitik i Egypten, där privatisering, handelsliberalisering, avreglering och en exportledd tillväxt gavs prioritet av statsledningen.

Genomdrivandet av reformpolitiken har inte varit helt problemfri och har hela tiden måst balanseras mot social hänsyn. Den ekonomiska utvecklingen i Egypten har dock under 1990-talet förbättrats och den egyptiska ekonomin förefaller vara fortsatt stabil även om den just nu påverkas av den globala ekonomiska nedgången, men framför allt av effekter av terrordåden i USA den 11 september 2001.

Den svensk-egyptiska handeln

Handelsförbindelserna mellan Sverige och Egypten är goda med en betydande handelspotential. Egypten är – näst efter Sydafrika – Sveriges största marknad på den afrikanska kontinenten. Flera svenska företag finns etablerade genom dotterbolag, joint ventures eller agenter.

Sverige har under hela 1990-talet haft ett handelsöverskott i handeln med Egypten. Under åren 1999 och 2000 uppgick vår export till 2,8 miljarder kronor respektive 4 miljarder kronor. Samtidigt uppgick den svenska importen från Egypten till knappt 92 miljoner kronor respektive knappt 120 miljoner kronor.

Handeln mellan EG och Egypten

EG är Egyptens största handelspartner både vad gäller export och import. Drygt 30 % av exporten går till EG och drygt 40 % av importen kommer från EG.

Gemenskapen har under hela 1990-talet haft ett handelsöverskott i handeln med Egypten. Exporten från EG till Egypten uppgick år 2000 till 75 miljarder kronor, medan den egyptiska exporten till EG uppgick till knappt hälften, 32 miljarder kronor.

Innehållet i avtalet

Genom Europa–Medelhavsavtalet upprättas en associering mellan gemenskaperna och deras medlemmar och Egypten. Avtalet omfattar 92 artiklar indelade i åtta avdelningar med följande rubriker: Politisk dialog (I), Fri rörlighet för varor (II), Etableringsrätt och tillhandahållande av tjänster (III), Kapitalrörelser och andra ekonomiska bestämmelser (IV), Ekonomiskt samarbete (V), Dialog och samarbete om sociala frågor (VI), Finansiellt samarbete (VII) och Institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser (VIII). Avtalet omfattar även sex bilagor och fem protokoll. Bilagorna, protokollen samt slutakten utgör en integrerad del av avtalet. I slutakten återfinns parternas deklarationer.

Vidare innehåller avtalet gemensamma bestämmelser inom ett flertal områden bl.a. ekonomiskt samarbete, sociala frågor, tullar och avgifter, samarbete för att förhindra och kontrollera illegal invandring, kulturellt samarbete samt finansiellt samarbete för att bidra till att avtalets mål uppfylls.

Artiklarna 83–88 i avtalet tar även upp frågor som rör parternas säkerhetsintressen, produktion och handel med krigsmateriel, icke-diskriminering och underlåtenhet att fullgöra åtaganden enligt avtalet.

Associeringsavtalet träder i kraft den första dagen i andra månaden efter det att alla parter har godkänt det. Det ersätter då samarbetsavtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Egypten, vilket undertecknades den 18 januari 1977.

Kompetensfrågor

Europa–Medelhavsavtalet reglerar bl.a. frågor inom den gemensamma handelspolitikens område. Av artikel 133 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och EG-domstolens praxis framgår att Europeiska gemenskapens traktatkompetens inom den gemensamma marknaden är exklusiv. Det aktuella avtalet reglerar emellertid också förhållanden som ligger utanför gemenskapens kompetens och således inom ramen för den nationella lagstiftningsmaktens kompetens, t.ex. politisk dialog, finansiellt samarbete och brottsbekämpning. I avtalet är såväl Europeiska gemenskapen och Europeiska kol- och stålgemenskapen (i avtalet kallade gemenskapen) som medlemssta-

terna avtalsparter å den ena sidan. Avtalet är därmed ett s.k. blandat avtal. Genom avtalet åtar sig medlemsstaterna bl.a. finansiella förpliktelser. Med hänsyn till de finansiella åtagandena och då partnerskapsavtalet är av större vikt skall det enligt 10 kap. 2 § regeringsformen godkännas av riksdagen.

Godkännande av avtalet

Regeringen betonar att EG:s Medelhavsstrategi syftar till att ge en ny dimension till relationerna med de icke-europeiska Medelhavsländerna och att understödja den politiska, ekonomiska och sociala utvecklingen i dessa länder. Målsättningen är att säkerställa en fredlig utveckling i Medelhavsområdet samt att främja stabilitet och en positiv ekonomisk och social utveckling.

Regeringen påpekar även att Medelhavsområdet, sedan Sveriges EU-inträde, har fått en ökad betydelse för vårt land.

Utskottets överväganden

Sverige medverkar aktivt till att EU visar öppenhet mot omvärlden och ett starkt globalt engagemang. Ett uttryck för EU:s ambitioner i detta avseende är den Medelhavsstrategi som beslöts av rådet i april 1995 och som fick sin slutliga utformning i den s.k. Barcelonadeklarationen, vilken antogs vid ett möte i november samma år av de 15 EU-staterna, de 11 Medelhavsstaterna utanför unionen samt av den palestinska myndigheten.

Hittills har Europa–Medelhavsavtal slutits med Tunisien, Israel, Marocko och Jordanien samt därutöver ett interimsavtal med Palestinska befrielseorganisationen (PLO) för den palestinska myndigheten på Västbanken och i Gaza.

Associeringsavtalet med Egypten är således det sjätte avtalet som sluts inom ramen för den nya Medelhavsstrategin. Därefter har även förhandlingar om avtal med Algeriet och Libanon slutförts, i december 2001 respektive januari 2002. Förhandlingar med Syrien pågår. Cypern, Malta och Turkiet är kandidatländer till EU och har sedan tidigare associationsavtal. Målsättningen är att det euromediterrana frihandelsområdet skall vara utbyggt till år 2010.

Avtalet med Egypten ger ramar för en politisk dialog, definierar ett brett spektrum av samarbetsområden och öppnar vägen för frihandel med industriprodukter. Avtalet möjliggör även en liberalisering av handeln med jordbruksprodukter. När det gäller handeln med jordbruksprodukter är Sveriges målsättning att Egypten skall ges villkor för tillträde till EU:s marknad som inte är mindre fördelaktiga än de mest fördelaktiga villkor som tidigare erbjudits någon associeringspartner i Medelhavsområdet. Genom frihandelskomponenten i avtalet kommer ytterligare krav att ställas på Egypten avseende landets pågående omstrukturering och modernisering av ekonomin.

I avtalets inledning hänvisas bl.a. till de traditionella banden mellan parterna och önskan om att stärka dessa och upprätthålla bestående förbindelser grundade på partnerskap och ömsesidighet. Vidare erinras om den betydelse som parterna fäster vid principerna i FN-stadgan, om de skillnader som finns i ekonomisk och social utveckling mellan Egypten och gemenskapen samt om behovet av att förstärka den ekonomiska och sociala utvecklingen i Egypten. Associeringsavtalet beaktar gemenskapens och Egyptens frihandelssträvan och de rättigheter och skyldigheter som följer av bl.a. frihandelsavtal i enlighet med Världshandelsorganisationen (WTO).

Genom avtalet etableras en regelbunden politisk dialog mellan parterna, vilken skall behandla alla frågor av gemensamt intresse. En politisk dialog skall även föras mellan Europaparlamentet och Egyptens parlament.

Sammanfattningsvis utgör associeringsavtalet med Egypten ytterligare ett steg på vägen mot ett utökat partnerskap mellan EU och länderna kring Medelhavets östra och södra strand, och syftar till att på ett positivt sätt fördjupa och utöka de europeisk-egyptiska förbindelserna.

Utskottet vill särskilt framhålla att respekten för demokratiska principer och mänskliga rättigheter utgör en viktig beståndsdel i avtalet. Detta ger stöd för det nödvändiga fortsatta arbetet med att utveckla demokratiska institutioner och förbättra situationen när det gäller mänskliga rättigheter.

Med det anförda tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner Europa–Medelhavsavtalet med Egypten.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2001/02:78 föreslår regeringen att riksdagen godkänner Europa–Medelhavsavtalet om upprättandet av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Arabrepubliken Egypten, å andra sidan, undertecknat i Luxemburg den 25 juni 2001.